

PATVIRTINTA

Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko 2020 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 1V-71

VALSTYBINĖS TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJOS PRIE APLINKOS MINISTERIJOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA 2020- 2023 METAMS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos korupcijos prevencijos programa 2020-2023 metams (toliau – Programa) siekiama užtikrinti veiksmingą ir skaidrią Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, (toliau – darbuotojai) veiklą, nuolatinį ir kryptingą korupcijos prevencijos politikos Inspekcijoje vykdymą.

2. Programa parengta vadovaujantis:

2.1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu;

2.2. Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 patvirtinta Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015-2025 metų programa (toliau – Nacionalinė kovos su korupcija programa);

2.3. Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2014 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 2-100 patvirtintomis Valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijomis;

2.4. kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.

3. Programos tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti kiekvienais kalendoriniais metais Inspekcijoje tvirtinamas priemonių planas (toliau – Priemonių planas), vykdomos kitos antikorupcinės priemonės.

4. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

5. Programos nuostatos taikomos visiems Inspekcijos darbuotojams.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

6. Inspekcija yra įstaiga prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, kurios paskirtis – pagal kompetenciją vykdyti teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą. Nacionalinėje kovos su korupcija programoje teritorijų planavimo ir statybos valstybinė priežiūra įvardyta prioritetine sritimi.

7. Inspekcijoje 2016 – 2019 m. galiojo Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos korupcijos prevencijos programa, patvirtinta Inspekcijos viršininko 2015 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 1V-218.

PIRMASIS SKIRSNIS KORUPCIJOS PRIELAIDOS, IŠORINIŲ IR VIDINIŲ VEIKSNIŲ, GRĖSMIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

8. Bendrieji korupcijos veiksniai, prielaidos:

8.1. teisiniai, kurie apima nekokybišką teisinį reguliavimą, dažną ir nekokybišką teisės aktų kaitą, sudėtingus ir ilgus teisėkūros procesus, sudarančius kliūtis greitai pakeisti netinkamą teisinį reguliavimą;

8.2. visuomenės pakantumas korupcijos apraiškoms, kuris apima visuomenės principingumo korupcijos netoleravimui trūkumą, nesipriešinimą korumpuotiems asmenims, dalyvavimą korupcinėse veikose, pasyvumą antikorupcinėje veikloje;

8.3. sudėtingas ir neefektyvus valstybės tarnautojų atrankos modelis, nekonkurencingas valstybės įstaigose mokamas atlyginimas, kuris trukdo pritraukti aukštos kvalifikacijos darbuotojus;

8.4. prieštaringa teismų praktika;

8.5. nepakankamai efektyvus nusikalstamų veikų atskleidimas.

9. Specialieji korupcijos veiksniai, prielaidos:

9.1. Inspekcijos veiklos specifika, t. y. kontrolės ar priežiūros funkcijų vykdymas, sprendimų, kuriems nereikia kitų įstaigų patvirtinimo, priėmimas;

9.2. kitų institucijų nebendradarbiavimas arba netinkamas bendradarbiavimas;

9.3. netinkamas darbuotojų funkcijų, uždavinių, sprendimų priėmimo tvarkos ir (ar) atsakomybės reglamentavimas;

9.4. didelis darbuotojų trūkumas, kaita;

9.5. Inspekcijai priskirtų funkcijų ir jas vykdančių darbuotojų santykio neadekvatumas;

9.6. nepagrįstas Inspekcijos veiklos sričių išplėtimas, t. y. funkcijų priskyrimas, kurias pagal kompetenciją turėtų vykdyti kitos institucijos, kadangi Inspekcijoje nėra šių veiklos sričių specialistų (pvz., saugomų teritorijų, paveldo apsaugos, atliekų tvarkymą prižiūrinčių ir kitų institucijų funkcijų atlikimas perduotas statybos valstybinės priežiūros specialistams);

9.7. žalų atsiradimo bei išieškojimo iš darbuotojų grėsmė bei darbuotojų baimė dėl gresiančios materialinės atsakomybės.

10. Korupcijos prevencijos galimybės:

10.1. Inspekcijoje kuriamos palankios sąlygos korupcijos prevencijos įgyvendinimui, kadangi dauguma paslaugų teikiama per informacines sistemas. Minėtos sistemos nuolat tobulinamos atsižvelgiant į jų naudotojų poreikius, teisinio reguliavimo pokyčius, įvertinus nustatomus pažeidimus. Šiuo metu įgyvendinamas modernizavimo projektas „Pažangių elektroninių paslaugų, susijusių su statyba ir statybos valstybine priežiūra, plėtra“;

10.2. numatytos ir įgyvendinamos priemonės kitų institucijų nurodytiems Inspekcijos veiklos trūkumams šalinti (rekomendacijas veiklos gerinimui teikė tiek Specialiųjų tyrimų tarnyba, tiek Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė);

10.3. Inspekcija turi gerosios patirties išorės subjektų švietimo veiklose, kurias numatoma tęsti;

10.4. sudaryti ir siekiama sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitomis institucijomis, gerinant atliekamų priežiūros funkcijų vykdymą;

10.5. Inspekcijoje organizuojami vidaus mokymai;

10.6. Inspekcijoje diegiami kiti korupcijos prevencijos įrankiai: tarnybiniame transporte įdiegta transporto judėjimo kontrolės sistema, sukurta įeigos į pastatą kontrolės sistema ir kt.

ANTRASIS SKIRSNIS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO PROCEDŪROS DUOMENYS

11. Inspekcijoje kiekvienais metais atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, paskutinis atliktas tyrimas apima laikotarpį nuo 2018 metų III ketvirčio pradžios iki 2019 metų II ketvirčio pabaigos. Atlikus šį tyrimą, konstatuota, kad Inspekcijos veiklos sritis atitinka keletą Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, 6 punkte nurodytų kriterijų:

11.1. pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;

11.2. veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;

11.3. daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

12. Be to, statybos ir teritorijų planavimo sritis 2014 metų Europos Komisijos ataskaitoje apie korupciją nurodoma kaip viena iš labiausiai korupciniu požiūriu Europos Sąjungos valstybėse pažeidžiamų sričių.

13. Išanalizavus korupcijos pasireiškimo tikimybę nuo 2018 metų III ketvirčio pradžios iki 2019 metų II ketvirčio pabaigos bei atsižvelgus į tai, jog analizuotu laikotarpiu korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų Inspekcijoje nenustatyta, padaryta išvada, jog Inspekcijoje sukurta veiksminga kovos su korupcija sistema. Vis dėlto iš korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo klausimyno atsakymų buvo nustatyta, kad Inspekcija turėtų siekti išsamesnio ir tikslesnio kontrolės/priežiūros funkcijų bei sprendimų priėmimo funkcijų atskyrimo. Analizėje buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad reikėtų atnaujinti Inspekcijos teisinį reguliavimą, susijusį su viešųjų ir privačių interesų derinimu valstybės tarnyboje, privačių interesų deklaracijų analize.

14. Statybos ir teritorijų planavimo sritis įvairiuose informacijos šaltiniuose pripažįstama kaip viena iš labiausiai korupciniu požiūriu pažeidžiamų sričių, todėl korupcijos prevencijos būtinybė Inspekcijoje ir toliau išlieka aktuali.

TREČIASIS SKIRSNIS TYRIMŲ IR APKLAUSŲ DUOMENYS

15. Tarptautinės organizacijos „**Transparency International**“ duomenimis, pagal **korupcijos suvokimo indeksą** Lietuva:

15.1. 2012 metais gavo 54 balus (kai 100 balų – labai skaidri valstybė, 0 balų – labai korumpuota valstybė) ir užėmė 48 vietą iš 176 šalių sąrašo;

15.2. 2013 metais gavo 57 balus iš 100 galimų ir pakilo į 43 vietą iš 177 vertintų šalių;

15.3. 2014 metais gavo 58 balus ir pakilo į 39 vietą 175 šalių sąrašė;

15.4. 2015 metais gavo 61 balą ir pakilo į 32 vietą tarp 167 šalių;

15.5. 2016 metais gavo 59 balus, atsidūrė 38 vietoje iš 176 šalių (16 vieta tarp 28 Europos Sąjungos šalių);

15.6. 2017 – 2018 metais gauti balai ir vieta sąrašė tokie patys kaip 2016 metų, tačiau tyrime buvo įvertinta jau 180 šalių, todėl galima teigti, kad, atsižvelgiant padidėjusią tiriamų šalių imtį, rezultatas sąlyginai pagerėjo, tačiau iš esmės korupcijos suvokimo indeksas Lietuvoje išliko stabilus – augimo nebuvo.

Siekiant korupcijos suvokimo indekso augimo, būtina imtis efektyvių ir rezultatyvių priemonių įgyvendinimo šalinant korupcijos apraiškas, mažinant korupcijos pasireiškimo riziką ir korupcijos daromą žalą.

16. 2019 m. Specialiųjų tyrimų tarnybos iniciatyva atliktas tyrimas „**Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019**“, kurio duomenimis Inspekcija patenka tarp „labai korumpuotų“ institucijų:

16.1. gyventojams vertinant konkrečių ministerijų ar įstaigų korumpuotumo lygį, Inspekcija surinko 26 procentus vertinimų „labai korumpuota“. Verta pažymėti, kad lyginant su 2018 metų vertinimu, šis rezultatas pagerėjo, kadangi 2018 m. 32 procentai gyventojų Inspekciją vertino kaip „labai korumpuotą“;

16.2. 29 procentai įmonių vadovų Inspekciją įvertino kaip „labai korumpuota“ ir neigiamas vertinimas, lyginant su 2018 metais, padidėjo 4 proc. (2018 m. tokį vertinimą pateikė 25 procentai apklaustų įmonių);

16.3. 31 procentas apklausoje dalyvavusių valstybės tarnautojų Inspekciją įvertino kaip „labai korumpuota“ – taip vertinusių Inspekciją, lyginant su 2018 metais, sumažėjo 3 proc. (2018 m. tokį vertinimą pateikė 34 procentai apklaustų valstybės tarnautojų).

17. Tyrimo „**Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019**“ metu apskaičiuoti kyšininkavimo indeksai ir nustatyta:

17.1. apklausus 44 respondentus, per 5 metus kontaktavusius su Inspekcijos darbuotojais, nustatytas 0,02 dydžio prievartavimo indeksas (1 iš 44 apklaustųjų teigė buvęs prievartaujamas duoti kyši, kai tuo tarpu 2018 m. tai teigė 7 iš 33 apklaustųjų), 0 dydžio davimo indeksas (nė vienas apklaustųjų nenurodė, kad davė kyši, 2018 m. 2 iš 33 asmenų teigė davę kyši) ir 0 dydžio efektyvumo indeksas (2019 m. niekas nenurodė, kad davė kyši ir iš to turėjo naudoti, 2018 m. 1 iš nurodžiusių, kad davė kyši teigė, kad gavo iš to naudoti);

17.2. tiriant kyšininkavimo indeksus pagal procedūras, statybų užbaigimo ir statinio statybos užbaigimo srityje nustatytas pasinaudojimo pažintimis indeksas – 0,02 (1 iš 44 apklaustųjų (2018 m. – 3 iš 41) apklaustųjų nurodė, kad pasinaudojo pažintimis, norėdami, kad paslaugos Inspekcijoje būtų suteiktos kokybiškiau ir/ar greičiau. Prievartavimo indeksas – 0,02 (1 iš 46 (2018 m. – 1 iš 41) apklaustųjų nurodė, kad buvo prievartaujami duoti kyši Inspekcijoje), davimo indeksas – 0,02 (1 iš 46 (2018 m. 1 iš 41) apklaustųjų nurodė, kad davė kyši), efektyvumo indeksas – 1 (asmuo, nurodęs, jog davė kyši, teigė dėl to patyręs naudą).

18. Inspekcija 2019 m. lapkričio mėnesį vykdė visuomenės nuomonės tyrimą, siekdama išsiaiškinti Inspekcijos žinomumą ir veiklos vertinimą. Pagal tyrimo rezultatus:

18.1. 8,3 proc. (114 iš 1381 apklaustųjų) gyventojų nurodė, kad Inspekcija yra labai korumpuota;

18.2. 8,6 proc. (24 atvejais iš 278) apklaustųjų teigė, kad per metus patys ar jų pažįstami davė kyši Inspekcijos darbuotojams;

18.3. apie Inspekciją ir jos veiklą žino tik apie 20 proc. apklaustųjų gyventojų (404 gyventojai iš 2019 apklaustųjų);

18.4. kaip labiausiai korumpuota sritis nurodytas statybos leidimų išdavimas, kuri nėra Inspekcijos funkcija, todėl manytina, kad institucijos funkcijų nežinojimas galimai turėjo įtakos vertinant Inspekciją korupcijos požiūriu šiame ir kituose tyrimuose.

19. 2019 m. Inspekcijoje vykdant vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimą, išsiaiškinta, kad susidūrimas su korupcija Inspekcijoje mažėja:

19.1. respondentai teigė, kad per pastaruosius metus kyši davė 0,3 proc. apklaustųjų (2016 m. tyrimo metu rodiklis siekė 1 proc.);

19.2. 0,1 proc. apklaustųjų teigė, kad Inspekcijos darbuotojai leido suprasti, kad norėtų gauti atlygį už paslaugas (2016 m. tyrimo rodiklis siekė 3,6 proc.).

20. Inspekcijos interneto svetainėje 2015 m. rugpjūčio 10 d. sukurta elektroninė anketa, skirta ūkio subjektams pareikšti nuomonę apie Inspekcijos veiklą. 2019 metų duomenimis:

20.1. 5 iš 35 anketą pildžiusių ūkio subjektų pareiškė, kad susidūrė su korupcija;

20.2. veiklos, kuriose buvo nurodyta, jog egzistuoja korupcijos tikimybė: savavališkos statybos prevencija, fiksavimas, padarinių šalinimas – 3 atvejai, statomų statinių teisėtumo tikrinimas vietoje – 2 atvejai, motyvuotų išvadų teritorijų planavimo dokumentą tvirtinančiai institucijai dėl dokumento tvirtinimo tikslingumo teikimas – 1 atvejis.

21. Inspekcijoje veikiančia Pasitikėjimo linija pareiškėjams taip pat sudaryta galimybė anonimiškai pranešti apie galimus korupcijos Inspekcijoje atvejus.

22. Apibendrinant apklausų duomenis ir įvertinus Inspekcijoje vykdytas korupcijos prevencijos priemones, pažymėtina, kad Inspekcijoje vykdoma korupcijos prevencijos politika mažina korupcijos pasireiškimo tikimybę:

22.1. atliekant vartotojų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis indekso tyrimą, nustatyta, kad lyginant su 2016 m., kyši davusių asmenų sumažėjo nuo 1 proc. iki 0,3 proc. apklaustųjų;

22.2. atveju, kai Inspekcijos darbuotojai leido suprasti, kad norėtų gauti atlygį už paslaugas, sumažėjo nuo 3,6 proc. iki 0,1 proc.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZIŲ DUOMENYS

23. Specialiųjų tyrimų tarnyba 2019 m. savo iniciatyva atliko teisės aktų, reglamentuojančių su statybos valstybine priežiūra susijusias procedūras naudojančią Lietuvos Respublikos statybos

leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ (toliau – IS „Infostatyba“), antikorupcinį vertinimą. Atlikus vertinimą, pateikta 2019 m. balandžio 3 d. išvada Nr. 4-01-3203, kurioje nurodyta, kad:

23.1. IS „Infostatyba“, formuojant užduotis Inspekcija darbuotojams, prašymus išduoti statybą leidžiančius dokumentus (toliau – prašymai) skirsto automatiškai, tačiau informacinė sistema suteikia galimybę aktyvuoti arba atšaukti automatinį užduočių skirstymą konkrečiam dokumentui. Teisinis reguliavimas nustato tik gautų prašymų registravimo ir rezoliucijų skyrimo tvarką, tačiau IS „Infostatyba“ prašymų skirstymo tvarkos nenustato, todėl iš teisinio reguliavimo neaišku, kaip skirstomi prašymai Inspekcijos statybos valstybinę priežiūrą vykdančioms darbuotojams, ar šiame procese dalyvauja skyrių vadovai ir kokiais atvejais gali būti skirstomi ne automatinio būdu ir kam suteikta tokia galimybė, tai laikytina korupcijos rizikos veiksmu;

23.2. IS „Infostatyba“ nauda – efektyvus informacinių srautų organizavimas, greitas su statyba susijusių dokumentų išdavimas, korupcijos galimybių sumažėjimas, el. paslaugų integravimas su valstybės registrais ir kitomis informacinėmis sistemomis, tai sumažins „žmogiškos klaidos“ tikimybę išduodamose dokumentuose. Šios informacinės sistemos prieigą turi Inspekcijos centrinio ir teritorinių padalinių statybos valstybinės priežiūros specialistai, Lietuvos savivaldybių administracijų specialistai ir statinių projektus tikrinančių ir įgaliotų jiems raštu pritarti institucijų ir subjektų (jų padalinių) darbuotojai. IS „Infostatyba“ vyksta duomenų keitimas tarp 13 Lietuvos institucijų informacinių sistemų ir valstybės registrų, tarp kurių Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) nėra.

24. Specialiųjų tyrimų tarnyba 2019 m. atliko korupcijos rizikos analizę, Inspekcijai ginant viešąjį interesą ir nustatant jo pažeidimus teritorijų planavimo ir statybos srityse. Atlikus vertinimą, pateikta 2019 m. rugsėjo 30 d. išvada Nr. 4-01-8389, kurioje nurodyta, kad nepakankamai aktyvus Inspekcijos vaidmuo nustatant viešojo intereso pažeidimus teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros procesuose:

24.1. nenumatyta rizikos veiksnių atrankos modelis, kuriame būtų nustatyti konkretūs rizikos kriterijai, pagal kuriuos objektyviai ir savalaikiai būtų atrenkami patikrai teritorijų planavimo dokumentai teritorijų planavimo proceso parengiamajame etape;

24.2. nepakankamai aiškiai apibrėžta VTPSI kreipimosi į prokuratūrą ir teismą kompetencija;

24.3. nepakankamas ir netikslus terminų skaičiavimo ir taikymo teisinis reguliavimas;

24.4. į sprendimo ginti viešąjį interesą priėmimo procesą nepakankamai įtraukiami teisininkai.

25. Specialiųjų tyrimų tarnyba Aplinkos ministerijai ir Inspekcijai pateikė 2020 m. kovo 9 d. antikorupcinio vertinimo išvadą Nr. 4-01-1984 dėl statybos dokumentų valdymo IS „Infostatyba“, kurioje Aplinkos ministerijai ir Inspekcijai taip pat pateiktos šios pagrindinės rekomendacijos dėl veiklos gerinimo:

25.1. IS „Infostatyba“ projekto įgyvendinimo metu apsvarstyti galimybę numatyti papildomas priemones, užtikrinsiančias nuotoliniu būdu pateikiamų dokumentų ir duomenų patikimumą. Pavyzdžiui, patobulinti IS „Infostatyba“ funkcionalumą, kad įkeliant nuskenuotą dokumentą platinimo sąraše atskirai būtų nurodomi dokumentą parengę ir parašais patvirtinę specialistai (pvz., projektuotojai, statybos techninės priežiūros specialistai, matininkai ir kt., kurie yra IS „Infostatyba“ naudotojai), kuriems sistema automatiškai išsiųstų pranešimą apie užregistruotą dokumentą, prie kurio rengimo ar tvirtinimo jie yra prisidėję, ir būtų sudaryta galimybė susipažinti su derinamo projekto informacija ir dokumentų nagrinėjimo eiga;

25.2. dokumentų patikrinimas pasitelkiant tik viešai prieinamus žemėlapius ir statytojo pateiktus dokumentus galimai ne visais atvejais užtikrina, kad bus išvengta nesąžiningų bandymų įteisinti be leidimo nelegaliai jau pastatytus statinius, nesant duomenų apie faktinę situaciją vietoje. Todėl siūloma svarstyti galimybę tikslinti statybos techninio reglamento nuostatas, įtraukiant daugiau tikrintinų šaltinių ir esant galimybei – faktinių duomenų patikrinimą vietoje;

25.3. svarstyti IS „Infostatyba“ tobulinimo galimybę, sukuriant automatiškai sudaromo privalančių projektui pritarti subjektų sąrašo funkcionalumą, priklausomai nuo siekiamo patvirtinti statinio projekto statybos rūšies, statinio kategorijos, teritorijos ir kt., arba numatyti papildomas

kontrolės priemonės, kad būtų išvengta aukščiau minėtų atsparumo korupcijai neužtikrinančių situacijų;

25.4. svarstyti galimybę tobulinti teisinį reguliavimą bei IS „Infostatyba“ techninius parametrus pašalinant sistemos trūkumus. Pavyzdžiui, numatant, kad praėjus pusei pritarimui ar nepritarimui skirto laiko informacinė sistema siųstų automatinis priminimus apie priskirtą užduotį ne tik atsakingam specialistui, bet ir jo vadovui (padalinio vadovui), o derinimo laikui pasibaigus sistema minėtiems subjektams atsiųstų pranešimą apie automatinio būdu pateiktą pritarimą tam tikram statybos projektui;

25.5. tikslinti teisinį reguliavimą, numatant, kad visais atvejais, kai statinio projektui nepritarė nors vienas iš privalėjusių jį patikrinti subjektų, būtų inicijuojamas statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros sustabdymas siekiant pašalinti abejones dėl statinio projekto atitikimo teisės aktų reikalavimams;

25.6. svarstyti galimybę tikslinti reguliavimą, detaliau reglamentuojant naujų pastabų teikimo galimybes, nustatant aiškius atvejus, kriterijus ir (arba) pagrindimo reikalavimus;

25.7. svarstyti galimybę tobulinti teisinį reguliavimą ir IS „Infostatyba“ funkcionalumus užtikrinant, kad tie patys subjektai dalyvautų tiek statybos leidimo išdavimo, tiek statybos užbaigimo procedūrose;

25.8. svarstyti, ar statybos užbaigimo komisijos pirmininko įgaliojimai neviršija jo kompetencijos ribų, kai statybos užbaigimo procedūrose nedalyvaujant komisijos nariui – padalinio įgaliotam atstovui, komisijos pirmininkas gali tikrinti statinio atitiktį pagal šio atstovo nustatytą kompetenciją. Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, komisijos nariui negalint dalyvauti statybos užbaigimo procedūrose, pagrįstam ir skaidriam sprendimui dėl statybos užbaigimo priimti tikslinga būtų kreiptis į komisijos narį skyrusią instituciją dėl jo pakeitimo. Todėl siūlo svarstyti galimybę tikslinti reguliavimą;

25.9. tikslinti galiojančią teisinį reguliavimą numatant, kad visi statybos užbaigimo procedūrose dalyvaujantys subjektai el. parašu patvirtintų, kad objektas atitinka jam taikomus teisės aktų reikalavimus tų institucijų kompetencijos ribose.

25.10. svarstyti galimybę sumažinti Inspekcijos pareigūnui įtvirtintą per plačią diskreciją numatant, kad būtų visapusiškai tikrinama statinio projekto atitiktis sprendiniams ar statinio projekto atitiktis teisės aktų reikalavimams;

25.11. svarstyti galimybę tvirtinant deklaraciją apie statybų užbaigimą užtikrinti keturių akių principo įgyvendinimą.

26. Atsižvelgdama į Specialiųjų tyrimų tarnybos išvadose pateiktas rekomendacijas, Inspekcija:

26.1. 2020 m. padalinių darbo planuose numatė priemones, susijusias su Viešojo intereso gynimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo, patvirtinto Inspekcijos viršininko 2014 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 1V-128 tobulinimu;

26.2. pakeitė Inspekcijos viršininko 2012 m. kovo 29 d. įsakymą Nr. 1V-17 „Dėl Planavimo sąlygų, prisijungimo sąlygų, specialiųjų reikalavimų ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimo tvarkos ir teisėtumo tikrinimo aprašo patvirtinimo“, kuriame patikslino tikrinamų objektų atrankos kriterijus, paremtus rizikingumo modeliu;

26.3. 2019 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 1V-155 „Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie aplinkos ministerijos viršininko 2017 m. liepos 17 d. įsakymo Nr. 1V-90 „Dėl dokumentų registravimo Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie aplinkos ministerijos dokumentų valdymo informacinėje sistemoje „Avilys“ ir Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ pakeitimo“ reglamentuota tvarka ir kriterijai, kuriais remiantis IS „Infostatyba“ paskirstomi prašymai suteikti administracines paslaugas bei pranešimus apie statybos pradžią, rangovo ir pagrindinių statybos sričių vadovų pasamdymą ar paskyrimą Inspekcijos darbuotojams;

26.4. kartu su Aplinkos ministerija svarstys kitų priemonių taikymo galimybes.

PENKTASIS SKIRSNIS KITI DUOMENYS

27. 2016 – 2019 metų laikotarpiu įgyvendintos Inspekcijos korupcijos prevencijos priemonės prisidėjo mažinant korupcijos riziką Inspekcijoje, vykdant teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūrą. Inspekcijoje įgyvendintos šios reikšmingiausios antikorupcinio pobūdžio priemonės:

27.1. 2019 m. įgyvendinta Inspekcijos struktūros reforma, kuria optimizuotos padalinių funkcijos, darbuotojų skaičius, atskirta veikla ir jos kontrolė, padaliniai suformuoti funkcinio principu, siekiant vienodinti veiklos praktiką, įgyvendinti kiti teisės aktuose keliami tikslai;

27.2. 2015 m. įdiegta ir sėkmingai veikianti kokybės vadybos sistema, patvirtinti pagrindinius procesus reguliuojantys aprašai, nuolat atliekamas procesų auditas, teikiami veiklos gerinimo pasiūlymai, kurių pagrindu keičiami teisės aktai ir organizacinė aplinka;

27.3. sukurta moderni ir patogiai Inspekcijos interneto svetainė, informacija apie administracines paslaugas pateikta anglų kalba;

27.4. tobulintos informacinės sistemos:

27.4.1. 2016 m. vasario mėn. pradėjo veikti iš esmės atnaujinta IS „Infostatyba“, kurioje įdiegtos 4 brandos lygio (bendradarbiavimo) elektroninės paslaugos, leidžiančios nuotoliniu būdu ne tik pateikti prašymą suteikti paslaugą, bet ir gauti paslaugos rezultatą (išduotą elektroniniu parašu pasirašytą dokumentą), tokiu būdu eliminuojant fizinį kontaktą tarp paslaugos gavėjo ir paslaugos teikėjo;

27.4.2. 2017 m. modernizuota IS „Infostatyba“, įdiegiant sprendimus, mažinančius korupcijos pasireiškimo tikimybę:

27.4.3. IS „Infostatyba“ sukurtas automatinio prašymų išduoti užbaigimo aktus, pažymas apie statinio (-ių) statybą be nukrypimų nuo esminių statinio (-ių) projekto sprendinių, patvirtinti deklaracijas ir pranešimų apie statybos pradžią, rangovų ir bei pagrindinių statybos sričių vadovų pasamdymą ar paskyrimą skirstymo Inspekcijos darbuotojams modelis, taip eliminuojant galimybes skirti užduotis konkrečioms darbuotojams, didinant skaidrumą, nesiejant paslaugos teikimo su konkrečia teritorija;

27.4.4. pakeitus Lietuvos Respublikos statybos įstatymą, 2019 m. pradėti viešinti statinių projektai, suteikiant galimybę visuomenei operatyviai reaguoti į galimus pažeidimus, išduodant statybą leidžiančius dokumentus;

27.4.5. IS „Infostatyba“ nuo 2019 m. liepos 1 d. modifikuota pagal Inspekcijos struktūros pakeitimus, optimizuotas automatinis užduočių skirstymo algoritmas, išskirstant Inspekcijos departamentų teritorijose esančias savivaldybes į atskirus regionus;

27.5. tobulinti teisės aktai, paminėtini svarbiausi:

27.5.1. pakeistas Inspekcijos viršininko 2012 m. kovo 29 d. įsakymas Nr. 1V-53 „Dėl Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatant aiškesnius tikrintinų ūkio subjektų ir statybos objektų atrankos kriterijus;

27.5.2. pakeistas Statybos užbaigimo aktų ir deklaracijų apie statybos užbaigimą tikrinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Inspekcijos viršininko 2013 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 1V-10, kuriame nustatyta, kad planiniai statybos užbaigimo aktų patikrinimai atliekami ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo jų išdavimo dienos, IS „Infostatyba“ įregistruotų deklaracijų apie statybos užbaigimą – ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo įregistravimo IS „Infostatyba“ dienos. Statybos užbaigimo aktų ir deklaracijų apie statybos užbaigimą patikrinimo aktai pildomi IS „Infostatyba“ ir pasirašomi elektroniniu parašu;

27.5.3. 2017 m. pakeistas Inspekcijos viršininko 2012 m. gruodžio 3 d. įsakymas Nr. 1V-210 „Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos turto (ilgalaikio materialaus, trumpalaikio materialaus, nematerialaus, atsargų) priėmimo, nurašymo ir nurašyto turto likvidavimo ir naikinimo taisyklių patvirtinimo“, kuriuo įvestas centralizuotas turto valdymas, kai paskiriami keli atsakingi asmenys, kurie vykdo naudojamo turto kontrolę;

27.5.4. atnaujintos Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklės, patvirtintos Inspekcijos viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5, pritaikant jas pasikeitusiems aukštesnės galios teisės aktams, nustatant aiškią konsultavimo aptarnavimo vietose tvarką, pareigą registruoti atvykstančius į priėmimą asmenis, aiškiai įtvirtinant, kad Inspekcija, nagrinėdama prašymus, skundus, nustačiusi pažeidimų, kurių nagrinėjimas priskiriamas kitiems viešojo administravimo subjektams ar teisės saugos institucijoms, perduoda informaciją šiems subjektams;

27.5.5. Inspekcijos viršininko 2020 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-55 patvirtinti Inspekcijos darbuotojų elgesio kodeksas, antikorupcinės aplinkos vadovas, šiais dokumentais nustatyti elgesio standartai, nurodymai, kaip elgtis darbuotojams, patyrus galimai neteisėtą ar nusikalstamą korupcinio pobūdžio poveikį, nustatyta Inspekcijos darbuotojų nulinė tolerancijos korupcijai politika, įtvirtintos elgesio su dovanomis rekomendacijos, bendravimo su suinteresuotosiomis šalimis tvarka ir kitos aktualios nuostatos;

27.5.6. nuolat atnaujinami vykdomos priežiūros aprašai, naudojamų dokumentų formos;

27.5.7. patvirtinti teisės aktai, užtikrinantys asmens duomenų apsaugą, centralizuotą dokumentų teikimą asmenims (taip užtikrinant vieningą jų teikimo praktiką, užkertant kelią neteisėtų dokumentų išdavimui);

27.6. vykdyta tiek Inspekcijos darbuotojų, tiek išorės subjektų švietimo veikla, siekiant gerinti asmenų žinias apie vykdomas procedūras, mažinant tikimybę, kad bus atliekami korupcinio pobūdžio veiksmai:

27.6.1. apie antikorupcinių priemonių įgyvendinimą Inspekcijoje rengti pranešimai žiniasklaidai;

27.6.2. skelbti informaciniai pranešimai apie Inspekcijos veiklą Inspekcijos interneto svetainėje, socialiniame tinkle Facebook;

27.6.3. viešinant informaciją, susijusią su statybos darbais, statybos užbaigimo darbais, teikta konsultacinio ir kt. pobūdžio informacija regioninės spaudos leidiniuose;

27.6.4. dalyvauta radijo laidoje;

27.6.5. rengtos mokomosios išvykos į bendruomenių susitikimus, valstybės įmonę „Registru centras“, savivaldybes;

27.6.6. Inspekcijos interneto svetainėje paviešinta informacija apie dažniausiai nustatomus teisės aktų pažeidimus teritorijų planavimo ir statybos srityse;

27.6.7. siekiant patogiu formatu atverti duomenis apie Inspekcijos atliktų planinių patikrinimų ir reidų rezultatus, modifikuotas Inspekcijos atvirų duomenų portalas, jį susisteminant pagal veiklos sritis, bei papildant naujais atvirų duomenų rinkiniais;

27.6.8. Inspekcijos interneto svetainėje skelbta informacija apie galimybes pranešti apie korupcijos apraiškas;

27.6.9. organizuoti mokymai Inspekcijos darbuotojams korupcijos prevencijos temomis;

27.6.10. skelbtos socialinės reklamos, susijusios su savavališkomis statybomis ir korupcijos prevencija;

27.6.11. įdiegtos *real-time* konsultacijos;

27.7. Inspekcijoje atliekami tyrimai, kurie padeda įvertinti antikorupcinių priemonių veiksmingumą ir realią situaciją apie galimus korupcijos atvejus:

27.7.1. vartotojų pasitenkinimo paslaugomis indekso apskaičiavimo tyrimas;

27.7.2. ūkio subjektų nuomonės tyrimas;

27.8. vertinta korupcijos pasireiškimo tikimybė Inspekcijoje;

27.9. korupcijos prevencija sustiprinta įsteigus vien tik su šia sritimi dirbančio tarnautojo pareigybę;

27.10. sudarytos geresnės galimybės pranešti apie galimus korupcijos atvejus Inspekcijos Pasitikėjimo linija, t. y. per Inspekcijoje esančius asmenų aptarnavimo standus;

27.11. gavus skundų ar pranešimų dėl galimai Inspekcijos darbuotojų vykdytos korupcinės veiklos Inspekcijoje, esant tinkamiems teisės aktų nustatytiems pagrindams, inicijuojami ir

atliekami tarnybinių nusižengimų ir darbo drausmės tyrimai;

27.12 bendradarbiaujant su Specialiųjų tyrimų tarnyba, siekiant kuo efektyvesnio antikorupcinės aplinkos kūrimo, pasirašyta 2018 m. vasario 19 d. Duomenų teikimo sutartis Nr. 8-25, kuria Inspekcija įsipareigojo pastarajai teikti IS „Infostatyba“ duomenis;

27.13. dėl tarnybiniame transporte įdiegtos transporto judėjimo kontrolės sistemos aptarnavimo su UAB „AKTKC“ sudaryta 2019 m. balandžio 19 d. transporto valdymo paslaugų teikimo sutartis Nr. SU-132, ši priemonė leidžia užkirsti kelią piktnaudžiavimui naudojant tarnybinių transportą, be to, sudaryta galimybė patikrinti pareigūnų veiksmus pagal atitinkamas teritorijas.

28. Korupcijos prevencijos būtinybė, įvertinus teigiamus pokyčius, Inspekcijoje ir toliau išlieka aktuali, kadangi vykdoma veikla srityse, kuriose korupcijos pasireiškimas yra tikėtinas, Specialiųjų tyrimų tarnyba, vykdydama tyrimus, įvardija tobulintinas veiklos sritis, apklausų duomenys rodo nepalankius vertinimus ar / ir informacijos trūkumą.

III SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

29. Programos tikslas – užtikrinti skaidrią, efektyvią, patikimą Inspekcijos veiklą vykdant teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą.

30. Programos uždaviniai:

30.1. didinti klientų pasitenkinimą ir visuomenės pasitikėjimą Inspekcijos veikla;

30.2. didinti teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros procesų skaidrumą, užtikrinti veiklos veiksmingumą;

30.3. vykdyti veiksmingą korupcijos prevencijos politiką;

30.4. išaiškinti korupcijos priežastis ir jas šalinti;

30.5. ugdyti nepakantumą korupcijos apraiškoms, bendrą antikorupcinę kultūrą Inspekcijoje, sudaryti sąlygas Inspekcijos darbuotojams tobulintis, kelti kvalifikaciją korupcijos prevencijos srityje, tinkamai vykdyti funkcijas.

31. Programos efektyvumas vertinamas pagal šiuos kriterijus:

31.1. klientų pasitenkinimo Inspekcijos veikla indekso didėjimas, ne mažiau kaip 1 proc. kasmet;

31.2. gyventojų, vertinančių Inspekcijos veiklą „gerai“ ir „labai gerai“, dalies didėjimas, ne mažiau kaip 3 proc. kasmet;

31.3. gyventojų, manančių, kad Inspekcija yra korumpuota, dalies mažėjimas, ne mažiau kaip 3 proc. kasmet;

31.4. klientų (kurie naudojami Inspekcijos paslaugomis), nurodžiusių, kad susidūrė su korupcijos apraiškėmis Inspekcijoje per pastaruosius 12 mėn., dalies mažėjimas, ne mažiau kaip 0,1 proc. kasmet;

31.5. Inspekcijos darbuotojų atsparumo korupcijai lygio didėjimas, ne mažiau kaip 0,05 balo kasmet.

IV SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, FINANSAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS, ATSKAITOMYBĖ, KONTROLĖ, KEITIMAS, PAPILDYMAS IR ATNAUJINIMAS

32. Programos uždaviniams įgyvendinti Inspekcijoje nustatomi metiniai priemonių planai, tvirtinami ir įgyvendinami darbuotojų elgesio kodeksas, antikorupcinės aplinkos vadovas, viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas, gerinamas kituose teisės aktuose įtvirtintas reguliavimas, tobulinamos informacinės sistemos, atliekamas visuomenės ir darbuotojų švietimas, sudaromos sąlygos visuomenei ir darbuotojams anonimiškai pranešti apie nustatytus pažeidimus (Pasitikėjimo linija, anoniminiai darbuotojų pranešimai vidinėje intraneto svetainėje), tiriami

nustatyti pažeidimai arba apie juos informuojami kiti kompetentingi subjektai, atliekamos visuomenės ir darbuotojų apklausos ir imamasi kitų teisės aktuose numatytų priemonių.

33. Programą įgyvendina ir jos įgyvendinimą kontroliuoja priemonių planuose numatyti atsakingi darbuotojai, jų veiklą koordinuoja Vidaus tyrimų skyrius. Už Priemonių plane nenumatytą korupcijos prevencijos priemonių tinkamą vykdymą ir (ar) šių priemonių vykdymo kontrolę atsako Inspekcijos viršininko įgalioti darbuotojai, pagal jų pareigybių aprašymuose nustatytą kompetenciją.

34. Programos įgyvendinimą koordinuojantys ir kontroliuojantys asmenys prireikus turi nedelsiant imtis priemonių šalinti kliūtis ir problemas, dėl kurių gali būti nepasiekti Programos tikslai ir uždaviniai, laiku neįvykdytos Priemonių plano priemonės.

35. Esant poreikiui, Programa gali būti pildoma ir koreguojama. Inspekcijos darbuotojai pagal kompetenciją teikia pasiūlymus ir pastabas dėl Programos nuostatų pakeitimo ar patobulinimo.

36. Visa informacija, susijusi su Programos įgyvendinimu ir vertinimu, skelbiama Inspekcijos interneto svetainės www.vtpsi.lrv.lt skyriuje „Korupcijos prevencija“.

37. Programa įgyvendinama Inspekcijai skirtomis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.

V SKYRIUS PRIEMONIŲ PLANAS

38. Priemonių planas rengiamas vienu kalendorinių metų laikotarpiui ir tvirtinamas iki šio laikotarpio pradžios einančių kalendorinių metų gruodžio 31 d.

39. Už Priemonių plane numatytą korupcijos prevencijos priemonių tinkamą vykdymą ir kontrolę atsako Programos 33 punkte nurodyti darbuotojai. Jei nurodyti keli priemonės vykdytojai – atsakingu už priemonės įgyvendinimą vykdytoju, kuriam kiti vykdytojai padeda įgyvendinti priemonę, laikomas tas, kuris nurodytas pirmasis vykdytojų sąrašė.

40. Inspekcijos darbuotojas (-ai), įgaliotas Inspekcijoje vykdyti korupcijos prevenciją, kiekvienais kalendoriniais metais ne vėliau kaip iki vasario 1 d. parengia Priemonių plano vykdymo ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus ir teikia ją Inspekcijos viršininkui. Esant poreikiui, kiti Inspekcijos darbuotojai teikia informaciją, reikalingą ataskaitai rengti.

41. Patvirtintas Priemonių planas ir informacija apie praėjusių kalendorinių metų Priemonių plane numatytą priemonių įgyvendinimą skelbiami Inspekcijos interneto svetainės www.vtpsi.lrv.lt skyriuje „Korupcijos prevencija“.

42. Esant poreikiui, Priemonių planas gali būti pildomas ir koreguojamas. Inspekcijos darbuotojai pagal kompetenciją teikia pasiūlymus ir pastabas dėl Priemonių plano pakeitimo ar patobulinimo.
